Lista lektur obowiązkowych w roku szkolnym 2022/2023
(zgodna z wymaganiami egzaminacyjnymi)

Klasy VII i VIII
Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*
Aleksander Fredro, *Zemsta*
Jan Kochanowski, wybór fraszek i trenów, w tym treny VII, VIII
Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*
Adam Mickiewicz, *Reduta Ordona, Śmierć Pułkownika, Świtezianka, Dziady* część II, *Pan Tadeusz* (całość)
Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*
Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis, Latarnik*
Juliusz Słowacki, *Balladyna*

Inne lektury obowiązkowe (zgodne z podstawą programową), do których również można się odwołać

Klasy VII i VIII
Jan Kochanowski, treny I, V
Ignacy Krasicki, *Żona modna*
Adam Mickiewicz, wybrany utwór z cyklu *Sonety krymskie*
Stefan Żeromski, *Syzyfowe prace*
Sławomir Mrożek, *Artysta*
Melchior Wańkowicz, *Tędy i owędy* (wybrany reportaż)

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Aleksander Fredro
ZEMSTA

AKT CZWARTY
SCENA PIĄTA

CZEŚNIK
do Dyndalskiego

Siadaj waść tu – zmaczaj pióro,
Będziesz pisał po mym słowie.

DYNDALSKI
Stawiam tytle niezbyt skoro[1].

CZEŚNIK
[...]
Dobrze będzie.

DYNDALSKI
usiadłszy bokiem do widzów naprzeciwko Cześnika i wkładając okulary

Bogu dzięki!

CZEŚNIK
Teraz trzeba pisać właśnie –
Jakby Klara do Wacława.

DYNDALSKI
O! o!

CZEŚNIK
No, cóż – „o! o!”?

DYNDALSKI
podnosząc się

Jaśnie
Panie, wszak to despekt[2] dla niej.

CZEŚNIK
Co się waszeć o to pyta.
Maczaj pióro, pisz i kwita.
[…]

CZEŚNIK
po krótkim myśleniu

Tylko że to, mocium panie,

Aby udać, trzeba sztuki:
Owe brednie, banialuki,
To miłosne świegotanie…
myśli

Jak tu zacząć, mocium panie?...

DYNDALSKI
podnosząc się

Cnym afektem[3] ulubiony…

CZEŚNIK
O… o… o… o!… Jak od żony…
A tu trzeba pół, ćwierć słowa;
Ni tak, ni siak – niby owa:
„I chciałabym, i boję się".
O! Już wiesz – no! na tym sztuka…
Lecz nie waści w tym nauka.
Pisz waść…
[…]
dyktuje

„Bardzo proszę"… mocium panie…
Mocium panie… „me wezwanie"…
Mocium panie… „wziąć w sposobie"…
Mocium panie… „wziąć w sposobie",
Jako ufność ku osobie"…
Mocium panie… „waszmość pana.
Która lubo mało znana…
Która lubo mało znana"…
[…]
Czytaj waść.
Dyndalski obciera pot aż po karku.

No! – Jak tam było?

DYNDALSKI
czyta

„Bardzo proszę mocium panie
Mocium panie me wezwanie
Mocium panie wziąć w sposobie
Mocium"…

CZEŚNIK
wyrywa i drze papier

Niech cię czarci chwycą
Z taką pustą mózgownicą!
„Mocium panie" cymbał pisze!

DYNDALSKI
Jaśnie pana własne słowo.

CZEŚNIK
Milcz, waść! – Przepisz to *de novo*[4].
„Mocium panie” opuść wszędzie.

DYNDALSKI
chcąc zbierać kawałki

Z tych kawałków trudno będzie.

CZEŚNIK
Pisz *de novo*, pisz, powiadam. –
Mózgu we łbie za trzy grosze!
Siadaj! – Siadaj, mówię.

DYNDALSKI
Siadam.

CZEŚNIK
I powtarzaj.
dyktuje

„Bardzo proszę”…
Moć…
Zatyka sobie usta ręką.

DYNDALSKI
powtarzając napisane

Moć…

CZEŚNIK
zrywa się

Co „moć”?... Cóż „moć” znaczy?...
Z tym hebesem[5] nie pomoże;
Trzeba zrobić to inaczej.
Nawet lepiej będzie może,
Gdy wyprawię doń pacholę
Z ustną prośbą. Tak, tak wolę.

[1] Stawiam tytle niezbyt skoro – tu: Piszę brzydko i z błędami.
[2] Despekt – tu: obraza.
[3] Cny afekt – tu: wielkie, piękne uczucie.
[4] *De novo* – łac. od nowa.
[5] Hebes – tu: ktoś nierozgarnięty.

Aleksander Fredro, *Zemsta*, [w:] *Wybór komedii*, Wrocław 2018.

[315 wyrazów]

Zadanie 1. (0–1)

Na podstawie przytoczonego fragmentu utworu oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Dyndalski wysoko ocenia swoje umiejętności pisania.	**P**	**F**
Dla Cześnika zredagowanie listu w imieniu Klary było trudnym zadaniem.	**P**	**F**

Zadanie 2. (0–1)

Napisz, jaką cechę swojego charakteru ujawnia Cześnik w przytoczonej scenie. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Cecha: ……...

Uzasadnienie: ……..

……..……..……

Zadanie 3. (0–1)

Wyjaśnij, na czym polega komizm podanej sceny.

……..……..……

Zadanie 4. (0–1)

Na podstawie przytoczonego fragmentu utworu dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Dzięki didaskaliom zapisanym w przytoczonym fragmencie *Zemsty* dowiadujemy się o

A. zaletach postaci.
B. zachowaniu bohaterów.
C. proponowanych kostiumach.
D. zaplanowanych efektach dźwiękowych.

Zadanie 5. (0–1)

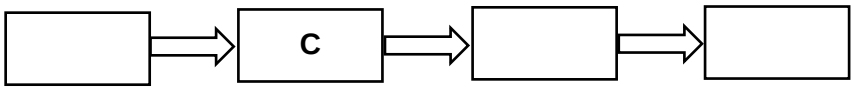
Na podstawie znajomości całego utworu *Zemsta* oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Cześnik, aby zrobić na złość Rejentowi, postanawia doprowadzić do ślubu Klary i Wacława.	**P**	**F**
Dzięki Papkinowi dochodzi do pogodzenia się zwaśnionych sąsiadów.	**P**	**F**

Zadanie 6. (0–1)

Na podstawie znajomości całego utworu *Zemsta* ułóż wymienione niżej wydarzenia zgodnie z porządkiem chronologicznym. Wpisz litery A, B, D w kratki we właściwej kolejności.

A. Bijatyka przy murze.
B. Pogodzenie się skłóconych sąsiadów.
C. Przybycie Wacława jako jeńca Papkina do domu Klary.
D. Spisywanie przez Rejenta sfałszowanych zeznań murarzy.

Zadanie 7. (0–1)

Przeczytaj definicję wyrazu *komedia* ze słownika języka polskiego.

komedia
1. «utwór sceniczny lub filmowy przedstawiający w sposób zabawny lub satyryczny postacie, obyczaje, wydarzenia itp.»
2. «o sytuacji ocenianej przez kogoś jako śmieszna lub niepoważna»
3. «o obłudnym zachowaniu kogoś, kto odgrywa jakąś rolę, aby odnieść korzyści»

www.sjp.pwn.pl

W którym z podanych zdań użyto wyrazu *komedia* w znaczeniu 3.? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

A. Teatr muzyczny w naszym mieście wystawia nową, zabawną komedię.
B. Myślę, że Jan powinien przestać odgrywać komedię i przyznać się do ściągania.
C. Znany aktor przyjął główną rolę w najnowszej komedii amerykańskiego reżysera.
D. Kiedy Basia zaczyna opowiadać dowcipy, pękamy ze śmiechu – prawdziwa komedia!

Zadanie 8. (0–2)

Jedna z uczennic klasy VIII podczas lekcji napisała wypracowanie. Przeczytaj jego fragment. Zdania ponumerowano, żeby ułatwić wykonywanie dalszych zadań.

(1) Dyndalski to stary sługa Cześnika. (2) Z panem łączyły go stosunki prawie poufałe.
(3) Stary sługa szanował swego pana i był w stosunku do niego lojalny.

8.1. Uzupełnij zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

W zdaniu oznaczonym numerem 2 podkreślony wyraz to | **A** | **B** |, który odnosi się do | **C** | **D** |.

A. przymiotnik
B. zaimek
C. Cześnika
D. Dyndalskiego

8.2. Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B, a następnie 1., 2. albo 3.

W zdaniu oznaczonym numerem 3 spójnikiem jest wyraz

A.	*i*,	który łączy	**1.**	zdanie nadrzędne z podrzędnym.
B.	*do*,		**2.**	dwa zdania tworzące wypowiedzenie złożone współrzędnie.
			3.	dwa wyrazy pełniące funkcję podmiotu.

Zadanie 9. (0–2)

Spośród poniższych elementów graficznych wybierz dwa, które mogłyby zostać umieszczone na plakacie teatralnym do spektaklu na motywach *Zemsty*. Wyjaśnij, w jaki sposób elementy wybrane przez Ciebie nawiązują do treści utworu Aleksandra Fredry.

Element graficzny 1.: ……..

Wyjaśnienie: ……

……

Element graficzny 2.: ……..

Wyjaśnienie: ……

……

Zadanie 10. (0–3)

Szkolne Koło Teatralne „Aplauz” przygotowało przedstawienie na motywach *Zemsty* Aleksandra Fredry. Zredaguj zaproszenie, w którym zachęcisz rodziców i uczniów do obejrzenia spektaklu. Użyj dwóch argumentów.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Krzysztof Adam Wieczorek

DLACZEGO MOCNE ARGUMENTY NIE ZAWSZE SĄ PRZEKONUJĄCE?

Wyobraź sobie, że szykujesz się do ważnego wystąpienia, podczas którego będziesz przekonywać publiczność do istotnej sprawy. Od czego rozpoczniesz przygotowania, na co zwrócisz największą uwagę? Pierwsza myśl, jaka przychodzi ci do głowy, jest taka, że najważniejsze jest przygotowanie kilku mocnych argumentów popierających tezę, do której chcesz przekonać słuchaczy. W niektórych przypadkach taka taktyka powinna okazać się skuteczna. Czasami jednak może się okazać, że nie przynosi ona takich efektów, jakich się spodziewaliśmy.

Dzieje się tak dlatego, że istnieją dwa typy odbiorców. Pierwszy z nich to ktoś, kto uważnie analizuje treść przekazu, poszukuje dodatkowych informacji i dopiero na podstawie zgromadzonych danych podejmuje decyzję, czy zgodzić się z tezą, do której nadawca komunikatu próbuje go przekonać. Zupełnie inaczej odbywa się to w przypadku odbiorcy, który decyduje, czy zgodzić się z nadawcą przekazu, zgodnie z prostymi wskazówkami – na przykład z tym, czy nadawca sprawia wrażenie osoby miłej i kompetentnej, czy mówi z przekonaniem, czy inni zgadzają się z jego słowami.

Aby lepiej zrozumieć, czym obie drogi odbioru perswazji się różnią, wyobraźmy sobie ladę w hipermarkecie, na której wyłożonych jest wiele różnych serków. Wyobraźmy sobie teraz dwie osoby, które stoją przed taką ladą i starają się wybrać serek najlepszy dla siebie. Pierwsza z osób bierze każdy serek do ręki i dokładnie czyta informacje znajdujące się na jego opakowaniu. Sprawdza m.in. datę ważności i skład serka. Po przeanalizowaniu danych wkłada do swojego koszyka wybrany serek. Druga osoba postępuje inaczej – decyduje się na wybór konkretnego serka dlatego, że widzi na jego opakowaniu rysunek uśmiechniętej krówki. Może też wybrać serek, ponieważ widzi go w koszykach innych klientów – skoro tyle osób go kupuje, to musi być smaczny.

To, czy dany przekaz okaże się przekonujący, zależy od tego, jaką drogą dotrze on do odbiorcy. Gdy słuchacz preferuje pierwszą z opisanych dróg, jest szansa, że zostanie przekonany, jeśli usłyszy mocne argumenty. To, że nadawca ubierze się w szorty i T-shirt, nie będzie miało znaczenia. Słuchacza nie przekonają natomiast słabe argumenty, choćby padły z ust znanego profesora, ubranego w idealnie skrojony garnitur.

Inaczej będzie w przypadku odbiorcy preferującego drugą z dróg. Mocne argumenty nie przekonają go z prostej przyczyny – ponieważ do niego nie dotrą. Może go natomiast przekonać to, że osoba przedstawiająca argumenty wypowie je piękną polszczyzną, a wszyscy wokół będą bić jej brawo.

Co powinna zrobić osoba przygotowująca się do wystąpienia, podczas którego zamierza przekonywać do czegoś słuchaczy? Przede wszystkim powinna uwzględnić dwa typy obiorców – tych, którzy skupią się na przekazywanych treściach, oraz tych, którzy dodatkowo będą zwracać uwagę na kompetencje osoby przemawiającej. Kiedy już to uwzględni, to powinna przygotować mocne argumenty i zadbać dodatkowo o atrakcyjność swojego przemówienia.

Na podstawie: Krzysztof Adam Wieczorek, *Dlaczego mocne argumenty nie zawsze są przekonujące? Dwie drogi skutecznej perswazji*, [w:] „Filozofuj” nr 6/2016 (30).

[428 wyrazów]

Zadanie 11. (0–2)

Uzupełnij poniższy tekst w taki sposób, aby stanowił streszczenie tekstu Krzysztofa Adama Wieczorka.

Tematem tekstu Krzysztofa Adama Wieczorka jest .....

..... .

Autor skupia się na .....

.....

i dowodzi, że .....

..... .

Zadanie 12. (0–1)

Na podstawie przytoczonego tekstu oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Zdaniem autora tekstu dobrze dobrane argumenty przekonają każdego słuchacza.	**P**	**F**
Według autora tekstu nadawca przemówienia powinien uwzględnić oczekiwania wszystkich odbiorców.	**P**	**F**

Zadanie 13. (0–1)

Na podstawie przytoczonego tekstu oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Treść trzeciego akapitu uzupełnia treści zawarte w akapicie drugim.	**P**	**F**
W ostatnim akapicie tekstu autor zadaje pytanie, na które nie udziela odpowiedzi.	**P**	**F**

Zadanie 14. (0–1)

Która z poniższych cech <u>nie charakteryzuje</u> tekstu Krzysztofa Adama Wieczorka? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

A. Przewaga zdań złożonych.
B. Słownictwo wyrażające ocenę.
C. Występowanie zdań pytających.
D. Pominięcie trybu rozkazującego.

Zadanie 15. (0–2)

15.1. Z tekstu Krzysztofa Adama Wieczorka wypisz dwa przykłady sformułowań zawierających bezpośredni zwrot autora tekstu do odbiorcy.

1. ……..……....

2. ……..……...

15.2. Wyjaśnij, w jakim celu Krzysztof Adam Wieczorek stosuje w swoim tekście bezpośrednie zwroty do odbiorców.

……...

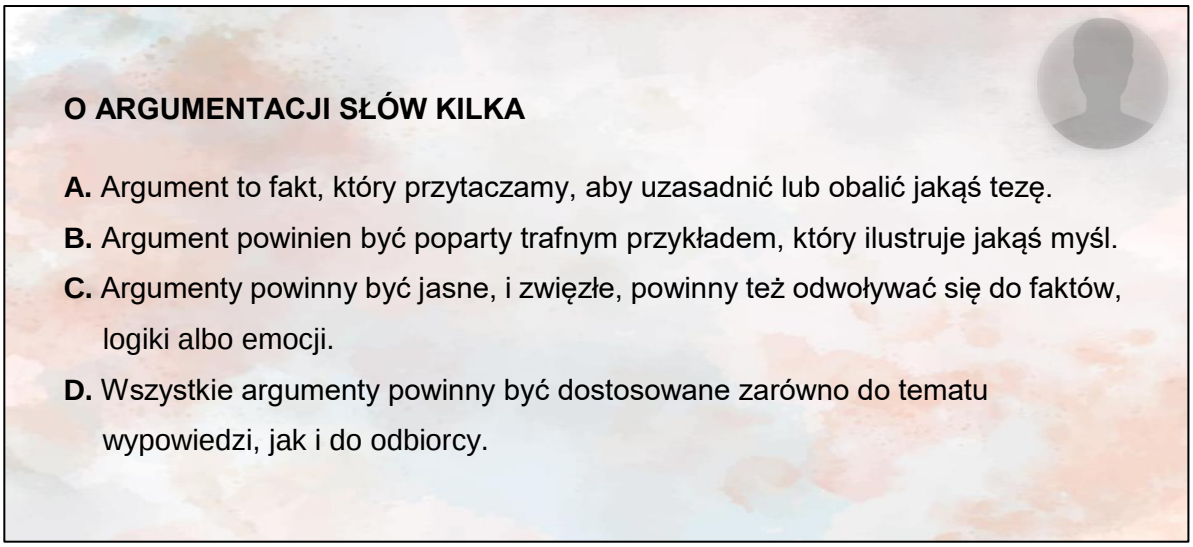
Zadanie 16. (0–1)

W którym z wyrazów pisownia „rz” jest zgodna z tą samą szczegółową zasadą ortograficzną, co zastosowana w wyrazie *przekonywać*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

A. *dotrze*
B. *ubierze*
C. *zamierza*
D. *wybierzesz*

Zadanie 17. (0–1)

Na jednej ze stron internetowych zamieszczono wskazówki dotyczące argumentacji. Niestety, w jednej z nich pojawił się błąd interpunkcyjny. Wybierz zdanie, w którym interpunkcja jest <u>niepoprawna</u>.

O ARGUMENTACJI SŁÓW KILKA

A. Argument to fakt, który przytaczamy, aby uzasadnić lub obalić jakąś tezę.
B. Argument powinien być poparty trafnym przykładem, który ilustruje jakąś myśl.
C. Argumenty powinny być jasne, i zwięzłe, powinny też odwoływać się do faktów, logiki albo emocji.
D. Wszystkie argumenty powinny być dostosowane zarówno do tematu wypowiedzi, jak i do odbiorcy.

Zadanie 18. (0–2)

Przyjrzyj się poniższym rysunkom ilustrującym sceny rozmowy bohaterów z wybranych lektur obowiązkowych.

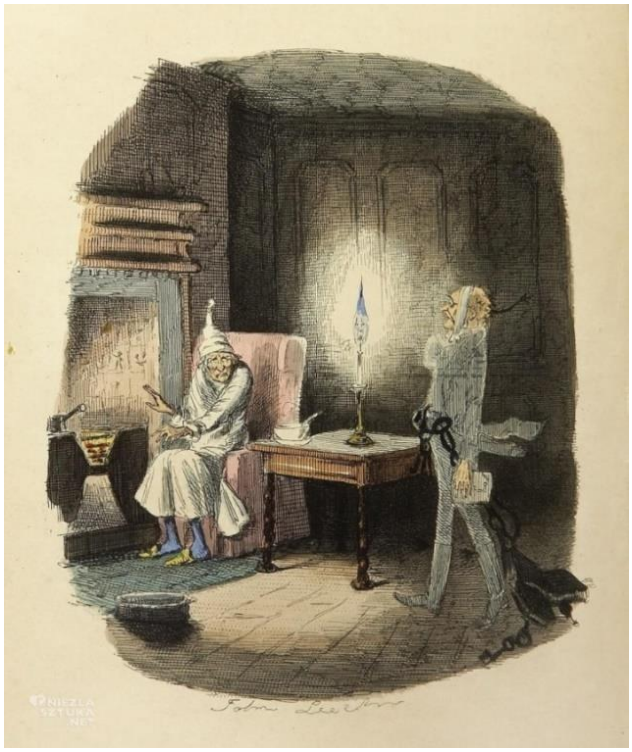
1.

2.

3.

<u>Wybierz</u> jeden rysunek, a następnie podaj tytuł lektury obowiązkowej oraz wymień bohaterów, którzy uczestniczą w rozmowie.
Uzasadnij, że spotkanie i rozmowa bohaterów wymienionych przez Ciebie wpłynęły na losy jednego z nich. Odwołaj się do znajomości całej lektury obowiązkowej.

Uwaga! Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.

Wybieram rysunek oznaczony cyfrą: ……

Tytuł lektury obowiązkowej: ……

Bohaterowie: ……

Uzasadnienie: ……

……

Zadanie 19. (0–20)

Wybierz **jeden** z podanych tematów i napisz wypracowanie.

- Pamiętaj o zachowaniu formy wypowiedzi wskazanej w temacie: napisz **rozprawkę** albo **opowiadanie**.
- W wypracowaniu odwołaj się do **wybranej lektury obowiązkowej**. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **200 wyrazów**.
- Zapisz wypracowanie w wyznaczonym miejscu. Nie pisz na marginesie.

Temat 1.

Napisz rozprawkę, w której rozważysz trafność stwierdzenia, że dzięki współpracy z innymi można wiele osiągnąć. W argumentacji odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego.

Temat 2.

Napisz opowiadanie o Twoim spotkaniu z bohaterem wybranej lektury obowiązkowej. Wasza wspólna przygoda przekonała Cię, że dobrze jest działać razem w imię słusznej sprawy. Wypracowanie powinno dowodzić, że znasz wybraną lekturę obowiązkową.